

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

الموجز فی اصول الفقه

اجتماع امر و نهی

جلسه ۱۸

استاد وافی

اجتماع الأمر و النهی فی شیء واحد بعنوانین

قبل از بیان ادله ها در این باب، ذکر چند امر لازم است:

• امر اول: در انواع اجتماع:

الف- اجتماع امری: امر و ناهی، مامور و منهی، مامور به و منهی عنه، با هم یکی هستند همراه با

وحدت زمان امتثال امر و نهی: در این صورت تکلیف محال است.

مثال: امر به نماز خواندن و نهی از نماز خواندن در زمان واحد

ب- اجتماع ماموری: امر و ناهی، مامور و منهی یکی هستند ولی مامور به و منهی عنه مختلف

اند که مکلف با سوء اختیار خویش آنها را در مورد واحدی جمع می کند.

مثال: نماز خواندن در مکان غصبی

(فقط همین مورد محل نزاع است)

ج- اجتماع موردی: دو فعلی که دو عنوان مختلف دارند، یکی واجب و دیگری حرام است، در

زمان واحدی باهم مقارن شده اند

مثال: نظر به اجنبیه در حین نماز خواندن

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

• امر دوم: مراد از «واحد» در عنوان چیست؟

مراد از واحد در عنوان، واحد بودن در وجود است، یعنی امر به یک شیء و نهی به شیء دیگر
تعلق گرفته ولی این دو شیء در وجود و تحقق متحد هستند.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv مثال: نماز خواندن در خانه غصبی

• امر سوم: اقوال در مسئله

قول به جواز اجتماع:

امر و نهی فقط به نفس عناوین تعلق می گیرند بدون در نظر گرفتن مشخصات آنها، یعنی وجوب
به عنوان صلاۀ تعلق می گیرد و به غیر صلاۀ (غصب) سرایت نمی کند و حرمت هم به نفس
عنوان غصب تعلق می گیرد و به صلاۀ سرایت نمی کند.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

قول به امتناع اجتماع:

مقدمه اول:

احکام خمسۀ متضاد هستند و بعث و زجر در زمان واحد جمع نمی شوند تا تکلیف به محال
پیش آید.

مقدمه دوم:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

متعلق احکام، عناوین کلی نیستند، بلکه فعل مکلف است که در خارج از او صادر می شود.

نتیجه:

تعلق و اجتماع امر و نهی به یک فعل، محال است.

✓ اشکال به این نتیجه گیری:

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

با فرض قبول مقدمه اول، در مقدمه دوم اشکال است زیرا متعلق تکالیف، هویت و فعل خارجی نیست زیرا محال است که بعث و زجر به هویت خارجی تعلق گیرد به این دلیل که:

- الف- این تعلق یا قبل از تحقق این فعل در خارج بوده: که محال است، زیرا موضوعی محقق نشده که تعلق انجام شود.
- ب- این تعلق بعد از تحقق این فعل در خارج بوده: تحصیل حاصل و لغو است.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv